

STEPHEN KING

UINU, UINU, LEMMIKKINI

TAMMI

STEPHEN KING

UINU, UINU,
LEMMIKKINI

SUOMENTANUT
PIRKKO TALVIO-JAATINEN

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *PET SEMATARY* ILMESTYI YHDYSVALLOISSA 1983.

COPYRIGHT © 1983 BY STEPHEN KING

PUBLISHED BY AGREEMENT WITH STEPHEN KING, C/O THE LOTT'S AGENCY, LTD.,

NEW YORK AND LIGHT & BURR LITERARY AGENCY, COPENHAGEN

SUOMENKIELINEN LAITOS © KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI 2017

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-951-31-9471-0

Sisällys

Ensimmäinen osa

LEMMIKKEJEN LEPOSIA 9

Toinen osa

MICMACIEN HAUTAUSMAA 273

Kolmas osa

OZ SUULI JA HILMUINEN 449

Ihmisiä, jotka ovat kirjoittaneet kirjoja siitä mitä he ovat tehneet ja miksi:

John Dean. Henry Kissinger. Adolf Hitler. Caryl Chessman. Jeb Magruder. Napoleon. Talleyrand. Disraeli. Robert Zimmerman, tunnettu myös nimellä Bob Dylan. Locke. Charlton Heston. Errol Flynn. Ajatolla Khomeini. Gandhi. Charles Colson. Viktorian-ai-
kainen tuntematon herrasmies. Tri X.

Useimmat ihmiset uskovat myös, että Jumala on kirjoittanut Kir-
jan, tai Kirjoja, joissa kertoo mitä Hän on tehnyt ja miksi – osittain
ainakin – Hän teki niin, ja koska useimmat näistä ihmisistä usko-
vat myös että ihminen tehtiin Jumalan kuvaksi, saattaa Häntäkin
pitää henkilönä... tai Henkilönä, pitänee sanoa.

Ihmisiä, jotka eivät ole kirjoittaneet kirjoja siitä mitä ovat teh-
neet... ja nähneet:

Mies, joka hautasi Hitlerin. Mies, joka suoritti John Wilkes
Boothin ruumiinavauksen. Mies, joka palsamoi Elvis Presleyn.
Mies, joka palsamoi – useimpien hautausurakoitsijoiden mukaan
kehnosti – paavi Johannes XXIII:n. Ne urakkapalkatut hautaus-
urakoitsijat, jotka puhdistivat Jonestownin (kanniskellen ruumis-
pusseja, keihästellen paperimukeja piikeillä, jollaisia puistojen
puhtaanapitäjät käyttävät, ja hätistellen karpäsiä). Mies, joka
polttohautasi William Holdenin. Mies, joka kuorrutti Aleksan-
teri Suuren ruumiin kullalla, jotta se ei mätänisi. Miehet, jotka
muumioivat faaraot.

Kuolema on mysteeri ja hautaus on salaisuus.

ENSIMMÄINEN OSA

LEMMIKKEJEN

LEPOSIA

Jeesus sanoi heille: ”Ystävämme Lasarus nukkuu, mutta minä menen herättämään hänet unesta.”

Silloin opetuslapset katsoivat toinen toistaan, ja jotkut heistä hymyilivät, sillä he eivät tietäneet että Jeesus oli puhunut vertauskuvallisesti. ”Herra, jos hän nukkuu, niin hän tulee terveeksi.”

Silloin Jeesus sanoi heille suoraan: ”Lasarus on kuollut... mutta menkäämme hänen tykönsä.”

JOHANNEKSEN EVANKELIUMIN MUKAAN

1

Louis Creed, joka oli jäänyt isättömäksi kolmivuotiaana eikä koskaan ollut tuntenut yhtäkään isoisistään, ei missään tapauksessa odottanut että löytäisi keski-ikänsä kynnyksellä itselleen isän, mutta niin kuitenkin kävi – joskin hän kutsui tätä miestä ystäväksi eikä isäksi, kuten aikuisen miehen kuuluu tehdä jos löytää melko myöhään elämänsä varrella sen josta olisi pitänyt tulla hänen isänsä. Louis kohtasi tämän miehen sinä iltana jona muutti vaimonsa ja kahden lapsensa kanssa Ludlowin kaupungin laitamille, isoon valkoiseen puutaloon. Heidän mukanaan muutti Winston Churchill. Church oli hänen tyttärensä Eileenin kissa.

Yliopiston valintakomitea oli toiminut kiduttavan hitaasti, metsästyksen talon löytämiseksi sopivan ajomatkan päästä yliopiston kampukselta oli ollut yhtä helvettiä, ja kun viimein lähestyttiin paikkaa, jossa talon hänen käsittääkseen piti sijaita – kaikki maamerkit täsmäivät... kuin taivaanmerkit yönä ennen Caesarin murhaa, Louis ajatteli valjusti – joka ainoa heistä oli väsynyt, ärtyisä ja takakireä. Gagen hampaat olivat puhkeamassa ja poika kitisi jokseenkin ympärivuorokautisesti. Hän ei ollut suostunut nukahtamaan, vaikka Rachel oli laulanut äänensä käheäksi. Tuskastuneena Rachel tarjosi hänelle rintaa, vaikkei ollut edes syöttöaika. Gage tiesi syöttöaikansa yhtä hyvin kuin Rachelkin – jos ei paremmin – ja vastasi puraisemalla äitinsä nänniä napakasti uuden uutukaisilla hampaillaan. Rachel, joka ei vielä ollut aivan varma tahtoiko todella muuttaa Maineeseen Chicagosta, jossa sentään oli asunut koko ikänsä, purskahti kyyneleihin. Eileen yhtyi päättäväisesti itkukuoroon.

Church tepasteli rauhattomasti edestakaisin farmariauton takaosassa – kuten se oli tehnyt koko kolme päivää kestäneen ajomatkan ajan, Chicagosta Ludlowiin. Kollin mouruaminen kissankuljetushäkissä oli sekin ollut kamalaa kuultavaa, mutta hellittämätön ravaaminen auton takaosassa, jonne he olivat päästäneet sen kun eivät enää kestäneet kuunnella, oli melkein yhtä hermostuttavaa.

Itku ei ollut Louisillakaan kaukana. Häneen iski hurja muttei täysin vastenmielinen ajatus: entä jos ehdottaisi että he pyörtäisivät takaisin ja kävisivät Bangorissa syömässä muuttoautoa odotellessaan – ja kun nuo kolme pahanilmanlintua olisivat nousseet autosta, hän painaisi kaasun pohjaan ja ajaisi tiehensä taakseen vilkaisematta, nasta laudassa, farmariauton pohjattoman ahneen nelisylinterisen latkiessa kallista bensaa. Hän ajaisi etelään, aina Orlandoon, Floridaan saakka, ja siellä hän hankkiutuisi lääkäriksi Disney Worldiin, salanimellä. Mutta ennen kuin kääntyisi kunnon interstate 95:lle, etelään, ennen tullia, hän pysähtyisi tienvarteen ja heittäisi tuon kiroton katinkin pellolle.

Sitten auto kaarsi viimeisestä mutkasta ja heidän edessään oli talo, jonka vain Louis oli nähnyt tätä ennen. Hän oli lentänyt katsomaan niitä seitsemää vaihtoehtoa, jotka he olivat valokuvien perusteella valinneet, heti kun virka Mainen yliopistossa oli tukevasti hänen taskussaan, ja tämän talon hän oli valinnut: ison siirtomaatyyllisen huvilan (mutta äskettäin vuoratun ja eristetyn; lämmityskustannukset olivat sinänsä kammottavat, mutta eivät suhteettomat kulutukseen nähden). Talossa oli kolme isoa huonetta alakerrassa, neljä lisää yläkerrassa, tilava autotalli, johon myöhemmin voisi remontoida lisähuoneita – ja kaiken tämän ympärillä viheriöi ylellisen laavea nurmikenttä rehevästi jopa tässä elokuisessa helteessä.

Talon takana oli iso niitty, jolla lapset voisivat leikkiä, ja niityn takana alkoivat metsät, joita jatkui helvetin vähää vaille loputtomiin. Tila rajoittui valtion maihin, oli kiinteistönvälittäjä selittänyt, eikä niiltä osin ollut nähtävissä minkäänlaista muutosta ennustettavassa lähitulevaisuudessa. Micmac-intiaaniheimo oli vaatinut itselleen lähes kahdeksaatuhatta eekkeriä maata Ludlowin ja Ludlowista

itään sijaitsevien kaupunkien alueelta, ja monimutkainen oikeusriita, jonka osapuolina olivat sekä liittovaltio että valtio, saattaisi venyä ensi vuosisadan puolelle.

Rachelin itku katkesi. Hän istui äkkiä selkä hyvin suorana.

”Onko tuo...?”

”Tuo se on”, Louis sanoi. Hän oli varuillaan – ei, vaan peloissaan. Totta puhuen kauhun vallassa. Tähän hän oli sijoittanut kaksitoista vuotta heidän elämästään: viimeinen kuoleetus suoritettaisiin vasta kun Eileen olisi seitsemäntoistavuotias.

Hän nielaisi.

”Mitä mieltä sinä olet?”

”Minusta se on *kaunis*”, Rachel huokaisi, ja valtava paino vierähti Louisin sydämeltä. Rachel ei puijannut, sen näki jo siitä miten hän katseli taloa auton kääntyessä asvaltoidulle pihatielle, joka teki loivan kaarteon ja katosi talon taakse, autotallin edustalle. Rachelin katse pyyhki tyhjiä ikkunoita, hänen mielessään raksuttivat jo uudet ongelmat: verhojen valinta, vahaliinat pöydille, luoja ties mitä.

”Isi?” kuului Ellien ääni takaistuimelta. Hänkin oli vaiennut. Jopa Gage oli keskeyttänyt sirkuksensa. Louis imi nautiskellen itseensä hiljaisuutta.

”Mitä, kulta?”

Ellien silmät – ruskea silmäpari tummanvaalean otsatukan alla taustapeilissä – mittailivat nekin taloa, nurmikenttää, kaukana vasemmalla erottuvaa jonkin toisen talon kattoa, isoa niittyä, joka ulottui metsänrajaan.

”Onko tuo meidän koti?”

”Siitä tulee meidän koti, kulta”, Louis sanoi.

”*Hurrrraaaa!*” Ellie kiljaisi. Ääni melkein viilsi Louisilta korvat päästä. Ja vaikka hän aika ajoin ärtyikin melkoisesti tyttärensä, hän päätti nyt ettei olisi väliksi vaikkei hän ikimailmassa näkisi vilahdustakaan Orlandon Disney Worldista.

Hän pysäköi autotallin eteen ja sammutti auton moottorin.

Kone nakutti. Hiljaisuudessa, joka tuntui suunnattomalta Chicagoon ja State Streetin ja Ison Silmukan ikuiseen jylinään tottuneesta,

purkautui linnun suloinen laulu myöhäisiltapäivän rauhaan.

”Koti”, Rachel sanoi hiljaa, yhä katsellen taloa.

”Koti”, säesti Gage hänen sylissään.

Louis ja Rachel tuijottivat toinen toistaan. Eileenin silmät peruutuspeilissä laajenivat.

”Kuulitko sinä...”

”Sanoiko hän...”

”Oliko se...”

He puhuivat kaikki kolme yhteen ääneen ja purskahtivat sitten nauruun. Gage ei kiinnittänyt heihin huomiota; hän jatkoi peukalon imemistä. Hän oli nyt lähes kuukauden verran sanonut ”ättä” ja oli pari kertaa äännähtänyt jotakin mikä oli joko ”ihii” tai pelkkää Louisin toiveajattelua.

Mutta tällä kertaa hän oli, joko vahingossa tai matkien, lausunut oikean sanan. *Koti*.

Louis sieppasi Gagen Rachelin sylistä ja halasi häntä. Sellainen oli heidän saapumisensa Ludlowiin.

2

Louis Creedin muistoissa sitä hetkeä ympäröi aina eräänlainen lumous – osittain kenties siksi että se hetki *oli* lumottu, mutta lähinnä kuitenkin sen vuoksi että loppuilta oli niin mieletön. Seuraavien kolmen tunnin aikana ei nähty vilahdustakaan rauhasta eikä lumouksesta.

Louis oli pannut talon avaimet siististi talteen (Louis Creed oli siisti ja järjestelmällinen luonne) pieneen kirjekuoreen, johon oli kirjoittanut ”Ludlowin talo, avaimet vastaanotettu 29. kesäkuuta”. Kuoren hän oli pannut auton hansikaslokeroon valmiiksi matkaa varten. Siitä hän oli ehdottoman varma. Nyt sitä ei ollut siellä.

Hänen etsiskellessään avaimia kasvavan ärtymyksen vallassa (ja jo hiukan huolestuneenakin) Rachel istutti Gagen tukevasti lonkansa varaan ja seurasi Eileeniä, joka oli juossut suoraan niityllä kasvavan puun luokse. Louis penkoi kolmatta kertaa istuimien alta kuullessaan tyttärensä ensin kirkaisevan ja sitten alkavan itkeä.

”Louis!” Rachel huusi. ”Hän satutti itsensä!”

Eileen oli pudonnut autonrengaskeinusta ja lyönyt polvensa kiveen. Pelkkä pintavamma, mutta Eileen kirkui kuin säärensä katkaissut (ajatteli Louis hitusen epäystävällisesti). Hän vilkaisi tien toisella puolella olevaa taloa, jonka olohuoneen ikkunasta näkyi valo.

”Hyvä on, Ellie”, hän sanoi. ”Riittää. Tien toisella puolen asuvat luulevat, että joku on murhattu.”

”Mutta kun sattuuuuu!”

Louis kamppaili säilyttääkseen itsehillintänsä ja käveli sanaa sanomatta takaisin autolle. Avaimet olivat hukassa, mutta ensiapulaukku

oli yhä paikallaan hansikaslokerossa. Hän otti sen ja palasi niitylle. Nähdessään ensiapulaukun Ellie alkoi kirkua kahta kovemmin.

”Ei! Ei sitä kirvelevää kamalaa! Minä en halua kirvelevää kamalaa, isi! Ei saa...”

”Eileen, tähän on vain haavanpuhdistusainetta, eikä se kirvele...”

”Yritä olla iso tyttö”, Rachel sanoi. ”Sehän on vain...”

”Ei-ei-ei-ei-ei...”

”Lakkaa, tai kohta sinun takapuolesi kirvelee”, Louis ärähti.

”Hän on väsynyt, Lou”, Rachel tynnytteli.

”Juuuu, tuttu tunne. Pitele hänen koipeaan.”

Rachel laski Gagen maahan ja piteli Eileenin säärtä, johon Louis suti haavanpuhdistusainetta huolimatta tyttärensä yhä hysteerisemmistä valitushuudoista.

”Joku tuli äsken tuon tien toisella puolen olevan talon portille”, Rachel sanoi. Hän nosti Gagen syliinsä. Poika oli lähtenyt ryömiään heistä pois päin halki korkean heinikon.

”Loistavaa”, Louis mutisi.

”Lou, hän...”

”On vain väsynyt, kyllä minä tiedän.” Hän kiersi korkin kiinni ja tuijotti ankarasti tytärtään. ”Se siitä. Eikä se oikeasti sattunut tippaakaan. Lopeta jo, Ellie.”

”Sattuupa! Se sattuu! Sattuu!”

Loun käsi kihisi halusta läpsäyttää, ja hän tarttui lujasti itseään reidestä.

”Löysitkö avaimet?” Rachel kysyi.

”En vielä”, Lou vastasi, napsautti ensiapulaukun kiinni ja nousi. ”Minä aion...”

Silloin Gage alkoi kiljua. Hän ei oikutellut eikä marissut, vaan kiljui kiemurrellen ja heittelehtien Rachelin käsivarrella.

”Mikä häntä vaivaa?” Rachel huusi ja työnsi (tai viskasi sokeasti) lapsen Louisille. Tämä oli ilmeisesti – ajatteli Louis – yksi niistä eduista, joita ihmiselle koitui siitä että oli naimisissa lääkärin kanssa. Lapsen saattoi työntää aviomiehelle aina kun se näytti tekevän kuolemaa. ”Louis! Mikä hä...”

Lapsi tavoitteli kiihkeästi molemmin käsin niskaansa yhä kirkuen. Louis käänsi hänet vatsalleen ja näki että niskaan oli hyvää vauhtia kohoamassa äkäinen, valkoinen paukama. Ja puseron paltteella oli pörisevä, nytkähtelevä jokin.

Eileen, joka oli hetkeksi lähes vaiennut, alkoi taas kirkua. ”Ampiainen! Ampiainen! AMPIAINEN!” Hän kavahti kauemmas, kaatui samaan maasta työntyvään kiveen, johon oli jo aiemmin tutustunut, tömähti takamuksilleen ja alkoi taas itkeä kivusta, ällistyksestä ja pelosta.

Minä tulen hulluksi, Louis ajatteli jaksamatta tuntea muuta kuin lievää kummastusta. *Jihuuuuuuuu!*

”Tee jotakin, Louis! Etkö sinä voi tehdä mitään?”

”Pitänee napsasta piikki pois”, sanoi ääni venyvällä nuotilla heidän takanaan. ”Siitä se suttaantuu. Piikki pois ja ripaus sootaa päälle... Patti häviää sen sileän tien.” Mutta ääni oli niin sakeaa Mainen murretta, että Louisin väsyneet aivot kieltäytyivät hetkeksi tulkitsemasta äännähdyksiä, ja hän kuuli: ”Piikkipos ja ripassootaapää!... patti häviisessileänntie.”

Hän käännähti ja näki vanhan, kenties seitsemänkymmenvuotiaan miehen – harvinaisen terveen ja reippaan seitsemänkymmenvuotiaan – seisovan heinikossa. Tällä oli haalarit ja sininen puuvillapaita, josta kaula kohosi uurteisena ja poimuisena. Hänen kasvonsa olivat ahavoituneet ja hän poltti savuketta jossa ei ollut filttteriä. Louisin yhä katsellessa mies nipisti savukkeen hehkuvan pään sammuksiin etusormensa ja peukalonsa väliin ja työnsi tumpin huolellisesti taskuun. Sitten hän ojensi kätensä kasvoillaan vino hymy... hymy, josta Louis tiesi heti pitävänsä – eikä Louis ollut ”ihmisiin menevää” lajia.

”Vaan mikäs minä olen teitä neuvomaan omissa hommissanne”, mies sanoi. Ja sillä tavoin Louis tapasi Judson Crandallin, miehen josta olisi pitänyt tulla hänen isänsä.

3

Hän oli seurannut heidän tuloaan tien toiselta puolen ja tullut katsastamaan voisiko olla avuksi, kun he näyttivät ”olevan hitusen tiukoilla”, kuten hän asian ilmaisi.

Louisin pidellessä lasta olkaansa vasten Crandall astahti lähemmäs, vilkaisi turpoamaa Gagen niskassa ja ojensi leveän, kyhmyisen kätensä. Rachel avasi suunsa vastalauseeseen – käsi näytti pelottavan kömpelöltä ja oli melkein yhtä iso kuin vauvan pää – mutta ennen kuin hän ehti äännättääkään vanhuksen sormet toimivat päättäväisesti, nopeasti ja näppärästi kuin taikurilla joka hyppyyttää kortteja rystysillään tai saa kolikot katoamaan. Ja ampiainen oli hänen kämmenellään, piikkeineen.

”Isommasta päästä”, hän totesi. ”Tokko se palkintopallille pääsisi, vaan totta se kunnianauhan ansaitsisi, arvaamma.”

Louis purskahti nauruun.

Crandall katseli häntä vino hymy huulillaan. ”Melkomoinen mötikkä, eikös vaan?”

”Mitä hän sanoi, äiti?” Eileen kysyi, ja Rachelkin purskahti nauruun. Se oli tietysti hirveän epäkohteliasta, mutta silti outoa kyllä aivan paikallaan. Crandall veti taskustaan askin Chesterfield Kingsiä, tökkäsi yhden tupakan suupielensä syvään saumaan, nyökkäsi heille suopeasti heidän yhä nauraessaan – jopa Gage kurlutti ja hekotteli mehiläisenpistosta ja patista huolimatta – ja napsautti puisen tulitikun palamaan peukalonkynnellään. Vanhoilla on omat konstinsa, Louis ajatteli. Pieniähän ne konstit ovat, mutta jotkin niistä ovat näppäriä.

Hän lakkasi nauramasta ja ojensi sitä kättä jolla ei tukenut Gagen takamusta, joka oli kiistämättömän märkä. ”Hauska tutustua, herra...”

”Jud Crandall”, vanhus vastasi ja puristi hänen kättään. ”Te olette se uusi tohtori, arvaamma.”

”Aivan. Louis Creed. Tässä on vaimoni Rachel, tyttäreni Ellie, ja tämä ampiaisen pistämä on Gage.”

”Mukava tutustua teihin kaikkiin.”

”Tarkoitukseni ei ollut nauraa... *meidän* tarkoituksemme ei siis ollut nauraa mutta... asia on nimittäin niin että me olemme... hiukan väsyneitä.”

Tämä ilmaus, joka kovin huonosti vastasi totuutta, sai hänet pärskähättämään uudestaan nauruun. Hän tunsii olevansa täysin lopussa.

Crandall nyökkäsi. ”Tietty te olette”, hän sanoi, ja he kuuluivat: ”Tiettytootta.” Hän vilkaisi Rachelia. ”Mitäs jos rouva Creed veisi pojan ja tytön tuonne meidän puolelle kiireemmäksi aikaa? Ripautetaan leivinsootaa rätille ja painellaan pattia pienemmäksi. Vaimo varmaan sanoo mielellään hyvätpäivät. Vaimo ei pahasti käy ulkona. Nivelet reistanneet pari kolme vuotta.”

Rachel vilkaisi Louisia, joka nyökkäsi.

”Olette kovin ystävällinen, herra Crandall.”

”Pelkkä Jud piisaa”, mies sanoi.

Ilmaa repi kova äänimerkki, raskas ajoneuvo vaihtoi äristen pienemmälle vaihteelle ja iso sininen rekka kääntyi kömpelösti tieltä ja ähelsi kohti taloa.

”Voi luoja, enkä minä edes tiedä missä avaimet ovat”, Louis sanoi.

”Sehän ei tuota pulmaa”, Crandall tuumi. ”Minulla on nähkääs vara-avaimet. Rouva ja herra Cleveland – nämät edelliset asukkaat siis – antoivat talteen pantavaksi vara-avaimet, niin, oliskohan tuosta neljä-viisitoista vuotta. Asustivat täällä pitkään. Joan Cleveland oli vaimon lähin ystävä. Kuoli tästä kaksi vuotta taapäin. Bill otti ja muutti siihen vanhusten palvelutaloon, Orringtoniin. Käväisenpä hakemassa avaimet. Teillehän ne kuuluvat.”

”Olette valtavan ystävällinen, herra Crandall”, Rachel sanoi.

”Eipä toki. Ilahuttaa kun näkee taas nuorempaa väkeä tienoolla.”

Heidän Keskilännen puhetapaan viritetyissä korvissaan kuulosti siltä kuin hän olisi sanonut ”Huttaa ku näkkeetaas empataväkkee noolla”.

Kuin olisi kuunnellut jotakin vierasta kieltä.

”Rouvan pitää olla silmä tarkkana tuon raitin kanssa. Sillä raitilla kulkee rutkasti isoa rekkää.”

Nyt kuului ovien läiskettä ja muuttomiehet hypähtivät ohjaamosta ja astelivat heitä kohti.

Ellie oli lähtenyt tutkimaan niittyä. Louis kuuli hänen kysyvän: ”Isi, mikä tuo on?”

Hän oli jo lähtenyt muuttomiehiä vastaan, mutta kääntyi katsomaan. Niityn reunassa, siinä missä nurmikenttä loppui ja korkea kesäheinikko alkoi, erottui yli metrin levyinen polku, joka kiemurteli tasaisena ja hoidettuna ylemmäs rinteelle, missä se kaarsi matalan pensaikon halki pieneen koivikkoon ja katosi näkyvistä.

”Vaikuttaa jonkinmoiselta polulta”, Louis sanoi.

”Niinpä”, Crandall hymyili leppoisasti. ”Minäpä kerron sinulle siitä sopivan hetken tullen, pikkuneiti. Sopsisiko nyt poiketa meillä, pantaisiin tuo sinun pikkuveikkasi kuntoon.”

”Tietysti sopii”, Ellie vastasi, ja lisäsi sitten toiveikkaasti: ”Kirveleekö se leivinsooda?”

4

Crandall toi avaimet, mutta siihen mennessä Louis oli jo löytänyt omansa. Hansikaslokeron takaseinä ei yltänyt aivan ylös asti, ja kirjekuori oli luiskahtanut raosta johtojen sekaan. Hän onki sen esiin ja päästi muuttomiehet taloon. Crandall luovutti hänelle vara-avaimet. Ne riippuivat vanhoista, himmenneistä kellonperistä. Louis kiitti ja sujautti avaimet vitjoiheen hajamielisesti taskuunsa katsellen samalla muuttomiehiä, jotka kuljettivat sisään laatikoita, lipastoja ja piironeja ja kaikkea muuta minkä Louis ja Rachel olivat kahdentoista avioliittovuotensa aikana ehtineet kerätä. Poissa oikeilta ja tavanomaisilta paikoiltaan tavarat menettivät hohtonsa. Kasa roinaa laatikoissa, eikä muuta, hän ajatteli ja oli äkkiä alakuloinen ja masentunut. Tämä kai oli sitä, mitä tavattiin sanoa koti-ikäväksi, hän päätteli.

”Juuritta ja vieraassa mullassa”, Crandall sanoi. Hän tuntui putkahtaneen kuin tyhjältä ja Louis hätkähti.

”Taitaa olla teille tuttu tunne.”

”Eipä toden sanoakseni ole.” Crandall sytytti savukkeeseen – rips! risahti tulitikku ja pieni liekki tanssi kirkkaana illan ensi hämyssä. ”Isäukko rakensi tuon talon raitin toisella puolen. Toi tänne vaimon, ja vaimo tuli pieniin päin ja synnytti tuolla talossa, ja se tulokas olin minä, ja se tapahtui tasan vuonna 1900.”

”Siinä tapauksessa olette...”

”Kahdeksankymmentä ja kolme vuotta”, Crandall sanoi, ja Louis oli helpottunut kun tämä ei jatkanut sanomalla ”mies parhaassa iässä” tai jotakin vastaavaa. Hän inhosi noita latteuksia.

”Näytätte nuoremmalta.”

Crandall huitaisi vähättelevästi. ”Oli sen kanssa miten tahtojaan, tuolla minä olen asunut kaiken ikäni. Riveihin tuli käsky kun tapel-tiin ensimmäisessä maailmansodassa, mutta en minä sen lähemmäs Eurooppaa päässyt kuin Bayonneen, siihen joka on New Jerseyssä. Ruma paikka. Oli jo vuonna 1917. Ruma paikka. Hyvää teki kun pääsi taas kotipuoleen. Otin ja nain tämän minun Normani, kävin rautateillä leipäni eteen, ja tässä sitä yhä ollaan. Mutta on tässä tullut nähtyä elämää riittämiin Ludlowissa, näin on.”

Muuttomiehet pysähtyivät autotallin ovelle kannatellen neuvotto-mina Louisin ja Rachelin muhkean parisängyn jousipatjaa. ”Mihin tää viedään, herra Creed?”

”Yläkertaan... hetki vain, tulen näyttämään.” Hän lähti heitä kohti, seisautui hetkeksi ja kääntyi katsomaan Crandallia.

”Menkää toki”, Crandall sanoi hymyillen. ”Minä menen tästä vilkaisemaan miten teidän perhe pärjää. Lähetän sitten aikanaan takaisin, kunhan ollaan tuokion verran poissa jaloista. Mutta jano tuosta muuttotouhusta tahtoo tulla. On tässä tullut tavaksi istuksia verannalla yhdeksän kieppeillä, pari kaljaa ulottuvilla. Lämpimällä säällä on lysti katsella yön tuloa. Joskus Normakin istahtaa seuraksi. Tulkaa toki tekin, jos siltä tuntuu.”

”Saattaa olla että tulenkin”, Louis sanoi, varmana ettei menisi. Odotettavissa olisi epävirallinen (ja maksuton) diagnoosi Norman reumasta kuistilla. Hän piti Crandallista, piti ukon vinosta hymystä ja rennosti puhetavasta, jenkkimurteesta joka oli niin pehmeätä ja vailla särmiä että muistutti puuroa. Mainio mies, Louis ajatteli – mutta lääkärinä oppii hyvin pian suhtautumaan ihmisiin skeptisesti. Niin ikävää kuin se olikin, paraskin ystävä pyysi ennemmin tai myöhemmin neuvoa johonkin vaivaansa. Ja vanhat ihmiset olivat vauhtiin päästyään toivottoman sitkeitä. ”Mutta älkää silti odotelko tai valvoko minun takiani – tämä on ollut helvetin kova päivä meille kaikille.”

”Mikäs siinä, kunhan muistatte ettei meille tarvita kutsukorttia”, Crandall sanoi ja jokin hänen vinossa hymyssään sai Louisin tuntemaan, että Crandall tiesi täsmälleen hänen ajatuksensa.

CREEDIN

PERHEEN KOTIPIHASTA MUTKITTELEE POLKU METSÄN
SYVYYKSIIN,
MISSÄ UINUU LASTEN LEMMIKKIEN

HAUTAUSMAA.

MUTTA SIELLÄ ODOTTAA MYÖS IKIVANHA, KARMAISEVA
SALAISUUS.

JA SE VIETTELEE, RIIVAA
JA REUHTOO, AJAA

HULLUUDEN
PARTAALLE, KUN

KUOLEMA

PÄÄTTÄÄ TULLA VIERAILULLE.

9 789513 194710

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-951-31-9471-0

Ulkoasu: Juri Patrikainen